

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 77. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 :
Negyedévre ———— 6 :
Egy hónapra ———— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
rodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, április 5.

A nagybecskereki vízvezeték.

(Befejező közlemény.)

IV.

Nagybecskerek, április 5.

Sokan vagyunk, kik egy csatornázás nélkül tervezett vízvezetékhez csatlakozni nem akarunk, bár tudjuk azt, hogy egy ilyen minden célt szolgáló képes csatornázás városunknak túl nagy terjedelme, lakóinak meg nem felelő teherviselési képessége, a város tulnyomó részének falu volta miatt egyszerűen egyszerűen nem létesíthető. De azt is tudjuk, a város mely részében, mely utcáiban van olyan lakosság, vannak olyan építkezési házak, melyek a csatornázással tervezett vízvezetéknek annak költségeivel vállalnák, ha azt előzetesen tudják és elviselhetőnek találják.

Az ebből előálló végkövetkeztetés tehát nem azon egyszerű kérdés fölállításában van, akarunk-e vízvezeték? Hanem továbbmenve, ettől mit kívánunk. Egyszerűen ivó és mosogatónak való vízzel ellátó vezetékkel még keveset tettünk. Ezentúl a köztisztaságnak oly módu emelésével, hogy a csapadék szennyvizet földalatti csatornákkal eltávolítsák, ugyancsak azon csatornákat bőséges vízvezetékkel vízzel tisztán tartjuk, a legkevesebb, amit egy vízvezeték követelnünk kell. Hogy e mellett még utcákat öntöznünk, ha szükséges tüzet oltanunk is bőségesen lehessen, ez csak természetes. De még így is, hacsak ugy lesznek utcáink söpörve, mint eddig, ha az összefagyó hó ugy lesz az időjárás kénye-kedvére hagyva, mint ahogy eddig láttuk, akkor a csatornázás nélküli vízvezetéknek semmi hasznát, esetleg csak a most fennálló hátrányok fokozását a csatornázással bírónak is csak kevés hasznát fogjuk látni.

Az, hogy közönségünknek igen nagy része a Béga vízéhez szokva, a mélykutak vízzel ivási, főzési, ruhamosási és fürdési célokra nem tud megbarátkozni, ezt kert-öntözésre is kevésbé alkalmasnak találja, csak a kezdetben lenne hátrány, mert idővel hozzá szokna, föltéve, hogy a mélykutakból eredő vezeték viz, mosás, fürdés és öntözésre nem volna túl drága.

Ha egyáltalában jelen közlésemet figyelemre méltatják, könnyen megessik az, hogy túlterjedelmesnek találják, de ha egy annyira életbevágó közintézmény létesítéséről esik szó, mint a vízvezeték, akkor a közre érdekei épen ugy kellő mérlegelést kell hogy találjanak, mint a magánosok érdekei, szükségleteik és teherviselési képességük szempontjából, ugy, hogy az, amit kapnak, meg is érje azt, amit érte adnak. „Do ut des facio ut facias“.

Tehát nem az kell nekünk, hogy akár egy országos szaktekintély mondja meg nekünk, mennyi pénzért, az neki talán mellesleg, hogy városunkban lehet a Béga-ból, vagy mélykutakból vízvezeték létesíteni és hogy ez mennyibe kerül, hanem itt élő,

az idevaló viszonyokat alaposan ismerő szakemberek mondják meg beható tanulmányozás fonálán, hogy mely vízből volna legcélszerűbb a vízvezeték létesíteni. Az eddig tett furások és ujjak kísérleti megtétele mellett hol és mennyi kut lenne furandó; a csatornázás honnan kiindulva volna megkezdendő, mily irányban fokozatosan kiterjesztendő. Itt önkéntelenül azon gondolat merül fel, hogy városunk egyes részeiben már léteznek csatornák, melyek fölhasználándók, illetve tovább folytatandók volnának első sorban azon utcák felé, melyek ezekkel szomszédosak és amelyekből tömegesebb hozzácsatlakozás lett beígérve.

Sajnos, még így is nem lesz elérhető az, hogy az árnyékszék, illetve klozetek is a vízvezeték által legyenek moshatók olyképen, hogy azután az ürületek a csatornába folyjanak, mert ez a Béga vízének és a levegőnek a város belterületén való megfertőzését jelentené.

Ennek megoldása e külön ezt szolgáló levezető csatornával egy későbbi kornak marad fönntartva. Mindaddig az ilyenek eltávolítása hektoliterenkint 50 fillér kiadást jelent.

Száz szónak is egy a vége, minden csatornák nélkül való vízvezeték nem tartok célszerűnek, sőt az ilyenek kivételét egyenesen káros és hiábavaló költséget okozónak itélek. Mindenekfelett bőséges szakértelmes előterjesztést javasolnék előbb beszerzendőnek. Van városunkban jó sok tehetséges mérnök, ezekből kérjen föl a város megfelelő számot, hogy ezek mint szakbizottság adjanak a kérdést minden oldalról megvilágító véleményt.

Teljességgel nem látható olyan ok, mely az utolsó időben az ezen ügy körül kifejtett lázas sietséget érthetővé tenné.

Ha ezelőtt két évvel a város atyáinak többsége nagyobbára az általam itt felhozott aggályoktól eltelve ezen kérdésnek a napi-rendről való levételét határozta el, akkor ma, mikor még a tatár nem kerget és talán Szerbiának sem fog ez sikerülni, várhatunk, amíg ezen kérdés körül fönáll homály, meg a közállapotok fölött elterülő borulat is elmúlik rólunk.

Kedves polgártársaim, illetve a város atyáihoz intézett azon kérelemmel fordulok, mint a milyennel Torda egykori bölcs birája élt: „Szóljon hozzá kasznár ur is, mert magának is van lóherése“.

Menexer Lipót.

A vámháboru Szerbiával. A Magyar Távirati Iroda jelenti Belgrádból: Forgách gróf osztrák-magyar követ tegnap közölte Milovanovics külügyminiszterrel, hogy a monarchia kormánya kész azonnal megindítani a kereskedelmi szerződési tárgyalásokat és erre vonatkozólag megadta a meghatalmazásokat. Milovanovics külügyminiszter azt válaszolta, hogy a tárgyalási alap megállapításával és a delegátusok kiküldésével a legközelebbi minisztertanács fog foglalkozni.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtti gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybecskereki munkás gimnáziuma április havi előadásának sorrendje a következő:
Április 7. 8-9-ig Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági földrajz.
Április 14. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Egészségtan.
Április 16. 8-9-ig Egészségtan, 9-10-ig Elektrotechnika.
Április 21. 8-9-ig Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági vegytan.
Április 23. 8-9-ig Történelem, 9-10-ig Gazdasági vegytan.
Április 28. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Egészségtan.

Április 18. A kulturegyesület közgyűlése.

Április 19. Közigazgatási bizottság közgyűlése.

Május 6. Megyei áll. választmány ülése.

Május 9. Számonkérő tisztii szék.

Május 10. Tavasz rendezés megyei gyűlése.

— **Virágvasárnap.** A tavasz első ünnepe, virágvasárnap az idén cseppet sem volt tavaszias. Máskor virágvasárnapon rendezés tavasz pompá-fény, ragyogás vesz körül mindent, míg tegnap a télkabát alatt is végigborsózt a hátunk a kellemetlen nedves hidegtől s örültünk, ha jól fűtött szobában tölthetjük el a napot. A templomban azonban a szokott fényvel ünnepelték meg virágvasárnapját, Reggel fél 8 és fél 9 órakor csendes misék voltak, délelőtt 10 órakor pedig zenés-misék tartottak, amelyen passiójáték is volt. A zenés-misék Magyar Pál pápai kamarás mondotta fényes papi segédlettel, aki a mise végeztével beszentelte a barkákat. Az egyházi énekkar ez alkalommal előadta a virágvasárnap passiót, offertóriumra pedig G i n t n e r Mariska kisasszony elénekelt az „Ave verum“ ot. A közönség ugy a reggeli miséken, valamint a zenés-misék is nagy számmal vett részt.

— **Személyi hírek.** Botka Béla főispán hivatalos ügyekben néhány napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Dr. Perisics Zoltán polgármester, aki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten járt, tegnap ismét visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Dr. Ferenczy Zoltán Nagybecskereken.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület elnöksége fölkérte dr. Ferenczy Zoltánt, akadémiai tagot, az egyetemi könyvtár tudós igazgatóját, hogy jöjjön le Nagybecskerekre s itt az egyesület április hó 18-án délelőtt 10 órakor tartandó ezidei közgyűlésén tartson előadást. Ferenczy Zoltán most értesítette az egyesület elnökét, Botka Béla főispánt, hogy a kérésnek a legnagyobb készséggel tesz eleget s április 17-ikén Nagybecskerekre érkezik. A kulturegyesület közgyűlése tehát valóságos kultúr-ünnep lesz, amelyre már most is fölhívjuk a közönség figyelmét. Ferenczy Zoltán előadását a közgyűlés keretében fogja megtartani.

— **A zsidók husvétja.** Holnap veszi kezdetét a zsidók husvétja, a Passah, amely nyolc napon át tart. A Passah az izraelitáknak is egyik legnagyobb ünnepe, melyet az egyiptomi rabságból való kiszabadulás emlékére ünnepelek. A izraeliták a 8 napig tartó ünnep alatt páskát, kovásztalan kenyeret esznek, jelképezni akarván ezzel az Egyiptomból kivonuló őseiket, kiknek az országból való kiűldöttesük alkalmával nem maradt annyi idejük, hogy kovászaikat kenyérnek

Tavaszi idény.

Szigoruan szabott árak.

NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT NAGYBECSKEREK

Nagy raktár kész férfi- és gyermekruhák, felöltők, gallérok és külön nadrágokban.

Ujdonságok: Női és leányka paletók, raglánok, körgallérok és kimenők

281-10.6

minden divatszínben.

megsüthették volna, hanem kénytelenek voltak azon a napon megszáritani. Az ünnep alkalmából a nagybecskereki izr. templomban tartandó istentiszteletek sorrendje a következő: Holnap, kedden, 6-án délelőtt Muszaf-ima fél 10 órakor, este fél 7 órakor; 7-én délelőtt Muszaf-ima 10 órakor. Prédikáció 6-án délelőtt lesz. Az utolsó két nap sorrendje a következő: 11-én este kezdet fél 7 órakor, 12-én d. e. Muszaf 10 órakor, este fél 7 órakor, 13-án d. e. Muszaf 10 órakor. Az utolsó délelőtt lesz a halottak emlékezete (Maszkir Neschomosz) is. — Az összes ünnepnapokra az egyházi énekkar szebbnél-szebb karénekekkel fogja az ünnepi hangulatot emelni.

— **Uj segédjegyző.** Jankahid községben tegnapelőtt délelőtt tartották meg a segédjegyző-választást Lowieser Imre központi főszolgabíró elnöklésével. A segédjegyzői állásra 3 pályázó közül egyhangulag Kristóf Mátyás szerbelemeri helyettes segédjegyzőt választották meg.

— **A kulturegyesület irodalmi és művészeti matinéja.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület nagybecskereki szabad liceuma tudvalevőleg f. évi április hó 12-ikén, husvét-hétfőjén d. e. fél 11 órai kezdettel irodalmi és művészeti matiné rendez, amelyre már nagyban folynak az előkészületek. A kulturegyesület elnöke tegnap fölkerete a matinéval való közreműködésre Kaposi Józst, a szintársulat kitűnő művésznőjét, aki készséggel vállalkozott a szereplésre. A művésznő a matinéon „A remete csegettüjje” című opera harmadik felvonásbeli nagy áriáját fogja énekelni. A műsor többi számaint legközelebb teszi közzé a rendezőség.

— **Uj iparengedélyek.** Nagybecskerek város tanácsa mint elsőfokú iparhatóság a szombati ülésen a következőknek adott újabb iparigazolványt: Finkelstein Mór rőföskereskedő, Jovánovics György bankbizományos és Steiner Miksa bankbizományos és biztosítási ügynök.

— **Virányi Endre halála.** Mint részvétellel értesülünk, Virányi Endre volt ügyvéd, Torontálvármegye nyugalmazott árvaszéki ülnöke tegnap reggel hosszas szenvedés után 92 éves korában meghalt. Az elhunyt, aki valamikor élénk szerepet játszott társadalmi életünkben, hosszú éveken keresztül buzgón szolgálta a vármegyét. Halálának hírére a vármegye szék-házára kitűzték a gyászlobogót. Temetése ma délután volt az Uri-utca 10. számú gyászszobából s a gyászszertartáson ugy a vármegye, mint az árvaszék tisztikara képviselve volt. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Braun Vilmosné született Virányi Flóra és leánya Ilma, a Kamenszky, Hadzsics, Braun és Gerbics rokoncsaládokkal szomoruan tudatják, hogy a legjobb édes apa, nagyapa és rokon Virányi Endre József ügyvéd, nyug. megyei árvaszéki ülnök 1909. évi április hó 4-én reggel 7 órakor, életének 92-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült teteme folyó hó 5-én délután 5 órakor az ág. ev. egyház szertartása szerint fog az Uri-utca 10. számú gyászszobából a róm. kath. temetőben lévő családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Nagybecskerek, 1909. évi április hó 4-én. Béke lengjen porai felett!

— **A sorozások.** A nagybecskereki járásban még mindig tartanak a sorozások. A mai napon az erzsébetlaki, bégaszentgyörgyi, románécskai és a rudolfsgnadi állításkötelesek kerültek sor alá, akik közül azonban aránylag csak kevesen maradtak benn. Holnap a még hátralevő községek kerülnek sorra s azzal a sorozást a központi járásban befejezik.

— **Halálozás.** Mint részvétellel vesszük a hirt, Kovács J. M., a nagybecskereki gőzfürdő bér-ője, városunk egyik régi és közismert polgára tegnap hajnalban 56 éves korában meghalt. Az elhunytat ma délután 3 órakor temették el nagy részvét mellett a Gizella-parti gyászszobából az izraelita temetőben. Haláláról a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alulírottak összes rokonaik nevében is mélyen szomorodott szívvvel jelentik, hogy a felejtetetlen forrón szeretett legjobb férj, apa, gyermek, testvér és sógor Kovács J. M. élete 56-ik évében, 1909. évi április hó 4-én hajnalban, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. évi április hó 5-én délután 3 órakor fognak az izr. hitvallás szerint a gyászszobából (Gizella-part 4. sz.) az izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagybecskerek,

1909. évi április hó 4-én. Béke lengjen drága porai felett! Kovács J. M.-né szül. Kohn Irén neje. Richard, Gizella és Emmi gyermekei. Kohn Márton, Kohn Cecília szül. Reiner szülei. Kovács Gedeon, dr. Kovács Izsó testvérei. Kovács Gedeonné szül. Singer, dr. Kovács Izsóné szül. Grün, Neumann Jaques, özv. Herzog Ferencné szül. Kohn, Tandler Mór és neje szül. Kohn, Krausz György és neje szül. Kohn, Kohn Zsigmond és neje szül. Benedikt sógorok és sógornők.

Külön gyászjelentést adott ki a nagybecskereki izr. hitközség és Chevra-Kadisának előjárósága is.

— **A magántisztviselők körének közgyűlése.**

A nagybecskereki magántisztviselők köre tegnap délután 4 órakor tartotta meg rendezévi közgyűlését Tolveth Oszkár elnöklésével. A titkári jelentés és az 1908. évi zárszámadások után a közgyűlés elnöknek egyhangulag Wattay-Pelbárt Endrét választotta meg, akiért küldött-ség ment, hogy őt a közgyűlésre meghívja. Az ujonnan megválasztott elnök a jelen voltak élénk éljenzése mellett elfoglalván az elnöki széket, köszönetét fejezte ki a bizalomért. Ezután a tisztújításra került a sor. A választás eredménye a következő: Elnök Wattay-Pelbárt Endre, alelnök Tolveth Oszkár, titkár Hajnali Árpád Ferenc, jegyző Grób Ernő, pénztáros Krausz Gyula, ellenőr Hasch Béla, I. könyvtáros Csath Nándor, II. könyvtáros Láng Károly, háznagy Schösz Arthur, ügyész dr. Milich Jakab. Választmány: Rendes tagok: Barth Győző, Csada Richárd, Deutsch Gyula, Fischer Géza, Feldheim Alfréd, Löbl Sándor, Müller Ignác, Reinitz Béla, ifj. Rigó István, Roschitz Ferenc, Steyer Ferenc, Schwirtlich Alajos, Székely Arnold, Weisz Zoltán, Zimmer Károly. Póttagok: Balogh Zsigmond, Beck Manó, Boschán Géza, Mihelits Dezső, Székely Emil, Zachariás Aladár. Számvizsgálók: Bartha Bernát, Bergenthal Béla, Kaufmann Zsigmond. A folyó évi költségvetés elfogadása után a közgyűlés elhatározta, hogy az egyleti helyiségeket május 1-től az Árpád-utcából a Club-kávéház külön termeibe teszi át.

— **Helyreigazítás.** Az árvaház-egylet elnöksége e lapnak e hó 1-én megjelent számában tévesen az árvaházi kápolnába adományozott misszó keresztért és a sekrestye ajaja elé készített csengőért özv. Schenk Emilnének mondott köszönetet. A keresztet és csengőt özv. Napholtz Ágostonné adományozta. E szerint a nyilvános köszönetet így értelemben igazítja helyre az árvaház-egylet elnöksége.

— **Geológiai és hydrologiai vélemény a Szultánforrásról...** A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, amely vonalon a föld mélyéből feltör a szén-sav. E szén-sav a vetődési vonal mentén telíti a fennebb említett idősebb képződményektől összegyűjtött vizet és a szén-savval telített viz a vele érintkező kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, amiket a vízben kémiai elemzés kimutatótt, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot. E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szén-savval telített viz módon telített vizek. Az egyik a Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér-patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 1000 m.-re északra, Szinyelipócz község határában a Salvador- és a környékén levő források, amelyek nagykiterjedésű lép közepette jutnak a felületre. Látható tehát a hydrologiai és geologia viszonyok ezen leírásából, hogy egy a singléri forrásnak, mint a Salvador-forrásnak teljesen ugyanaz a képződési módja s minthogy a szén-savval telített viz mindkét forrásnál hasonló képződményekkel érintkezik, a vízben oldott anyagoknak is hasonlóknak kell lenniök. És tényleg, ha a két forrás kémiai elemzését összehasonlítjuk, feltűnő a megegyezés, sőt az egyes alkotórészek mennyisége is nagyon közel áll egymáshoz. A Szultán-forrásnak annyiban előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának özepte fakad és lép nincsen körülötte. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy majd mindenik szén-savas viz, amelynek közelében lápos területek vannak, esőzés, vagy hóolvadás után jodoform-szagu. A jodofornak vagy ahhoz hasonló vegyületeknek képződése még kellőleg nincsen tanulmányozva, de alighanem a lápos területen szén-sav, vagy szén-savas viz jelenlétében végbemenő oxydatiós folyamatoknak kell tulajdonítanunk... stb. Budapest, 1908. november hó 11-ikén. Dr. Pálfy Mór, a m. kir. földtani intézet főgeológusa.

327-1.1

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor,

amely nem bírja el a közönséges csukamajolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorosa táplálóból, mint a közönséges csukamajolaj. Nyarón is legjobb eredménnyel adagolható. Egy eredeti üveg ára 2 K, 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.
12h-33

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelgését a halászt - kérjük figyelembe venni.

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Kedden: Visszatérés Jeruzsálemből. Sziamü. (Ujdonság). Szerdán: A tanítónő. Életkép. (Tihanyi M. vendégszerepl.) Csütörtök: A doktor ur. Bohózat. (Tihanyi M. vendégszerepl.) Pénteken, szombat: Szünet. Vasárnap d. u.: Erdészleány. Operette. Vasárnap este: A jövedvü paraszt. Operette. (Ujdonság). Hétfőn d. u.: Bálkirálynő. Operette. Hétfőn este: A sa-fók. (L'aiglon). Rostand verses drámája.

* **Az erdészleány.** Szép zenei estében volt része a nagybecskereki közönségnek szombaton és vasárnapon a színházban. A szintársulat ugyanis bemutatta a magyar származású, de most osztrák zeneszerzőnek, Jarno Györgynek „Az erdészleány” című operettjét. A darab, mely II. József császár és egy erdészleány ártatlan szerelmi idilljét festi s amelyet nagy sikerrel adtak néhány százszor Bécsben, hogy hogy nem, a fővárosi színházak elkerülésével Magyarországon a vidéken kelt utra. Váltakozó siker kísérte, aminek egyrészt talán az az oka, hogy a darabnak egyébként ügyes és finom szövege túlságosan osztrák s nagyon tulteng benne a császármádás, másrészt pedig az, hogy a címszerep nagy énekművészetet kíván, ami pedig a legtöbb vidéki szintársulatnál hiányzik. Polgár szintársulatánál szerencsére olyan nagystilű énekművésznő van, mint Kaposi Józsa s az ő énekművészete feledtetni velünk a szövegnek nekünk visszatetsző részeit. Így azután nálunk a darabnak nagy sikere volt, amit egyébként meg is érdemel, mert zenei szépségeiben valóban gazdag a darab. Telve van szebbnél-szebb — bár itt-ott ismerős — melódiákkal, a felvonások fináléi nagyszerűek és mesterileg hangszereltek, úgy hogy lehetetlen kivonni magát az embernek a hatásuk alól. A darab szombati bemutatójára zsufolásig megtelt nálunk a színház, de megtelt vasárnap a második előadáson is s a közönség mindkét este nagy élvezettel, folytonos tetszéssel hallgatta a darabot, annál is inkább, mert az előadás mindkét este igen szép volt. Az összes előadók, a kar, a zenekar, mondhatni tökéleteset nyújtott s bizonyára ez is nagyon hozzájárult a darab sikeréhez. A siker oroszlanrésze persze Kaposi Józst illeti, aki a címszerepet játszotta. Ugyszólván ő „vitte” a darabot. Brillians hangja, gyönyörű énekszámai, pompás temperamentumos játéka egyaránt lelkes elismerésben részesült mind a két este. Mellette különös dicséret illeti Gózon Bélát, aki játékaival drámai művészetet vitt a zajos operettbe s finoman, diszkrétan, a mellett jellemzően játszotta II. József császárt. Igen jó volt Radványi Dezső is a magyar löszágigazgató szerepében s szép énekszámáival nagy hatást ért el. Bajos jelenség volt Patkai Vilma egy osztrák grófkisasszony szerepében s különösen a második felvonásbeli táncban keltett élénk tetszést. Haraszti Vilma Minka cigányleányt adta, szintén igen jól s néhány csinos

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a „Szent István-sör” is allandóan csapon van.

213-x.31

MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős.

énekszám volt. Jóízű alakítást nyújtott Soly mosi Sándor Walperl szabolegény szerepében s állandó derűtségben tartotta a közönséget. Csak az izetlen és bárgyu diákkuplékkal kellene már fölhagyni. A többi kisebb szerepek személyesítői is jók voltak. (S—s.)

* **A tatárjárás.** Vasárnap délután a Tatárjárás ment a színházban nagy közönség előtt a rendes szereposztásban, jó előadással.

* **A szilvási bizottság ülése.** Torontálvármegye szilvási bizottsága tegnap délelőtt fél 10 órakor Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, dr. Nagy Dezső, dr. Pollák Győző, Weisz Izidor, Zitkovszky Béla, mint a bizottság titkára és Polgár Károly szinigazgató. A szilvási bizottság mindenek előtt megállapította az e heti műsort, majd Polgár Károly szinigazgató jelentette, hogy a nyári idényre 4 hétre Bajára elszereződött, amit a bizottság örömmel tudomásul vesz. Ugyancsak Polgár szinigazgató kéri, hogy a bizottság folyó év szeptember 1-től kezdve szavazzon meg neki fűtésre heti 25 koronát. A bizottság a szinigazgató kérelmét méltányosnak találja s a kért segínyt megszavazza, addig is a fűtőanyag természetben szolgálendő ki. Az elnöklő főispán ezután fölpanaszolta, hogy a színészek általában véve kevés gondot fordítanak a színpadon a stilszerű ruházódásra, ami néha igen kinosan hat a közönségre s az egész darab hatását lerontja. Polgár igazgató igéri, hogy rajta lesz, hogy a színészek ezentúl ne adhasanak alkalmat hasonló panaszra. Miután még Jankó Ágoston alispán is figyelmébe ajánlotta a direktornak, hogy hasson oda, hogy a szin-társulat egyes férfi tagjai a józólés rovására ne menjenek túlzásba, rövid eszmecsere után az ülést véget ért.

* **Hoffmann meséi.** Ma este Offenbach örök-szép operája, a „Hoffmann meséi“ kerül színre a színházban Stella—Olimpia—Antonia hármasszerepében Kaposi Józsaival. A férfi főszerepeket Barna Andor, Radványi Dezső és Remete játszik.

* **Tihanyi Miklós vendégjátéka.** Polgár Károly szinigazgató meghívta vendégszereplésre Tihanyi Miklóst, a Vígsház jeles művészt Nagybecskerekre. Tihanyi, akit városunkhoz családi kötelek is fűznek, két estén, szerdán és csütörtökön vendégszerepel nálunk „A tanítónő“ ben és a „Doktor ur“ ban. A vendégszereplés bérletben rendes helyárak mellett lesz.

* **Uj Idők.** Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindezt azon mód frissen megszerzi az „Uj Idők“. Munkatársai közt a szerkesztő Herczeg Ferencen kívül ott találni a toll, a rajz és ecset java reprezentatívait. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti cikke minden ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. Nincs közérdekű esemény, amelyről eredeti felvételekkel ne adna számot. Aktualitásaival ily módon egy-egy hét lüktető életének illusztrált krónikása. Negyedévenként két eredeti regényt kezd és színes műlapot ad mellékletül. Ezek a tulajdonságok tették magas színvonalon álló hetilappá. Ennek révén kedvelt ismerős, immár tizenöt év óta, a magyar urifamiliák szalonjában. Előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (VI. Andrássy-ut 10.) vagy bármely könyvkereskedésben.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A banktárgyalások.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint a függetlenségi párt főhivatalos lapja írja, a politikai helyzet kibontakozásában a legközelebbi teendő az, hogy a magyar kormány rövidesen megkezdje a bankkérdésben tárgyalásait Ausztriával, még pedig értesülése szerint, április 15-én. Mivel pedig Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter személyesen akar belefolyani a tárgyalások irányításába, azt is jelenti a lap, hogy a miniszter, ha csak betegsége ebben meg nem akadályozza, már 14-én el fog utazni Bécsbe. Vele együtt Wekerle Sándor miniszterelnök és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter is Bécsbe utaznak. A tárgyalások és az

esetleg szükségessé váló kihallgatások eredményétől függenek azután a magyar kormány további teendői, amelyekkel viszont szervei összefüggésben van a koalíció sorsa, amelynek tudvalevőleg a politikai emporiumok egybehangzó véleménye szerint még ebben a hónapban el kell dölnie. Lehetséges, hogy a feltölülő speciális kérdések valamelyikével kapcsolatban Andrássy Gyula gróf belügyminiszter is Bécsbe megy, ez az utazás azonban a bankügyben lefolytatandó tárgyalásokkal, a nevezett forrás szerint, semmi összefüggésben nem áll.

Az új bankkormányzó.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint illetékes forrásból jelentik, Popovics Sándor pénzügyi államtitkárnak az osztrák-magyar bank kormányzójává való kinevezése a magyar és az osztrák hivatalos lap április 13-iki számában fog megjelenni. Addig Popovics Sándor befejezi az általa kezdetű ügyeket s e hét folyamán egyúttal bucsut vesz a pénzügyminiszterium egyes osztályait.

Osztrák minisztertanács.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Bienert báró elnöklésével tegnap mintegy három óráig tartó minisztertanács volt, amelyen az osztrák kormány valamennyi tagja megjelent. A bécsi jelentés szerint az osztrák kormány állást foglalt a létszámemelés mellett s egyúttal kimondta azt is, hogy a közös bank kettéválasztásához semmiféle formában nem járul hozzá. A tanácskozás után Bienert báró miniszterelnök a királyhoz ment audienciára, amelyen jelentést tett az uralkodónak a minisztertanács állásfoglalásáról.

A szerbiai események.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Milovanovics külügyminiszter megjelent belgrádi követünknel s közölte vele, hogy a szerb kormány kidolgozta a monarchiánkkal kötendő új kereskedelmi szerződés pontozatait és kijelölte azokat a megbízottait, akiket Bécsbe küld a tárgyalásra.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Illetékes helyről megcáfolták azokat a híreket, hogy Boszniából és Herzegovinából hazabocsátják a tartalékosokat. A tartalékosokat mindaddig ott tartják, amíg a monarchia teljes garanciát nem nyer úgy Szerbia, mint Montenegró részéről a leszerelésre. Mivel pedig Szerbia sem szerel le még, Montenegró pedig teljesen fel van fegyverkezve, a boszniai és hercegovinai csapatok létszámában nem történhetik változás.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Római jelentés szerint Olaszország még mindig folytatja a tárgyalásokat Montenegróval, hogy Szerbiához hasonló nyilatkozatot tegyen és leszereljen. Bár a tárgyalásnak eddig még nincsen eredménye, de Olaszország hiszi, hogy sikerülni fog Montenegróval a kellő nyilatkozatot megtéetni.

Kossuth Lajos Tivadar Budapesten.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kossuth Lajos Tivadar ma Kossuth Ferenc látogatására Budapestre érkezett s itt néhány napot tölt.

A bazini választás.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ ered. távirata.) A bazini választókerületben ma van a képviselőválasztás. A választás rendben folyik s délig Ivánka Milánnak, a kerület volt képviselőjének 308, ellenjelöltjének, Ocha b Józsefnek pedig 380 szavazata van.

Elhunyt művész.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Sonnenthal Adolf, a magyar származású világhírű nagy drámai művész meghalt.

Áprilisi tél.

Budapest, április 5. (A „Torontál“ ered. távirata.) Az országos meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint északnyugati Európában mindenütt télies hideg van és sok helyütt havazik. Különösen zord az idő Galiciában, ahol napok óta hóviharak dühöngenek.

Határidő-üzenet.

Budapest, április 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április) 27.70 — Buza (május) 27.26 — Buza (októberre) 22.60 — Rozs (áprilisra) 20. — Rozs (októberre) 18.16 — Zab (áprilisra) 17.40 — Tengeri (májusra) 14.76 —

Bérlet 7. sz. **VÁROSI SZÍNHÁZ.** 8. előadás.

Nagybecskerek, 1909. évi április hó 5-én:

HOFFMANN MESÉI.

Opera 4 felvonásban. — Irta: Jules Barbier.

Személyek:

Hoffmann meseíró	— — — — —	Barna Andor
Liedert, tanácsos	— — — — —	
Coppelius	— — — — —	Radványi Dezső
Miracolo, csodaorvos	— — — — —	
Spalanzani, professzor	— — — — —	Remete Géza
Crespel	— — — — —	Csolnaki Gy.
Cochénille	— — — — —	
Feenc	— — — — —	Kabos Gyula
András	— — — — —	
Luther, korcsmáros	— — — — —	Halasi Béla
Stella	— — — — —	
Olympia	— — — — —	Kaposi Józsa
Antonia	— — — — —	
Miklós, Hoffmann barátja	— — — — —	Csanádi Irma
Nathaniel	— — — — —	Solymosi Sándor
Wolfram	— — — — —	Anday Károly
Hermann	— — — — —	Gözon Béla
Vilmos	— — — — —	Telekán Valér
Muzsa	— — — — —	Pataki Vilma
Fantom	— — — — —	Haraszti Vilma

Holnap, kedden, 1909. évi április 6-án:

VISSZATÉRÉS JERUZSÁLEMBŐL.

Hölgyek és urak

figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre érkezett

ujdonságaimat,

amelyek nálam óriási választékban és mesés olcsó árért szerezhetők be.

Saját készítésű férfi- és gyermek-

öltönyök, felöltők, nadrágok stb.

Különlegességek: Gyermekek kosztümökben. Női és leányka felöltők, gallérok ujdonságai a leg-

nyabb választékban. ::

Külön mértékosztály, dus szövetválasztékkal.

FRANK LAJOS NAGYBECSKEREK,

(ezelőtt Kovács Gedeon.)

(250—20.15)

Közgazdaság.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóútlelet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdetorgalomról és a pénzügyi piacról.

Budapest, április 1.

A külpolitikai helyzetben beállott kedvező fordulat a lefolyt héten teljesen megváltoztatta a tőzsde képét és az előző heteknek a bizonytalanság és háborútól való aggodalom okozta lanyhaságot határozottan szilárd irányzat váltotta fel.

A kontremine, mely semmi esetre sem számítva, a helyzetnek ily gyors kibontakozásával nagyon messzire nyomult előre, fedezni sietett

és részben az ebből eredő vételek, részben pedig a közönségnek véleményvásárlásai rohamosan szöktették fel az árfolyamokat és alig van a forgalomba került értékpapírok közt olyan, mely a mult héttel szemben számottevő árválást nem mutatna fel.

A javulás az internacionális értékekből indult ki és átterjedt a helyi értékekre, mely utóbbiak közül, különösen a téglagyári részvények, tekintettel az építkezés terén remélhető fellendülésre, továbbá a gépgyári részvények voltak az érdeklődés előterében.

Beavatott oldalról nagymérvű vásárlások eszközöltetnek a fegyver- és gépgyári, Danubius hajógyári és beocsini cementgyári részvényekben, mely utóbbiaknál az áremelkedésnek a 40 koronás osztalékbecslés kedvezett, míg a fegyver- és gépgyári és Danubius hajógyári részvényeknél a keresletet azon körülménnyel hozták összefüggésbe, hogy ezen vállalatok hosszú időre igen nagymérvű megrendelésekkel el vannak látva.

Elősegítette a tőzsde kedvező irányzatát a külföldi piacok pénzvizonyainak egyrétartó javulása, mely különösen a befektetési értékek piacán éreztette hatását és úgy járadékkötvényeink, valamint zálogleveleink árfolyamai is lényegesen túlhaladják a mult heti színvonalat, A fokozott vételkedv a legutóbbi napokban a sorsjegypiacon is vált érezhetővé és minden jel arra mutat, hogy az árfolyamban visszamaradt kategóriák hamarosan követni fogják az értékpiacon általános emelkedő irányzatát.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

	márc. 24.	ápril 1.
4% magyar koronajáradék	89.80	93.05
magyar hitel részvény	708.25	733.75
pesti magyar keresk. bank részvény	3265.—	3395.—
salgótarjáni kőszénbánya részvény	526.—	586.—
fegyver és gépgyár-részvény	305.—	327.50
Danubius hajó és gépgyár részv.	251.—	273.50
Ganz és T.-sa vasöntőde részv.	27.5.—	3075.—
Beocsini cementgyár-részvény	600.—	650.—
osztrák-magyar államvasut.-részv.	653.50	695.25

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Nyílttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Császárfürdő Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kőszénbányai hővízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. — **Uszodák, hőlégió, szénsavas- és villamosvízfürdők. Ivó- és be- lélegzési kura.** Prospektust ingyen és bérmentve küld 332-16.1 **Az Igazgatóság.**

SEGÉDJEGYZŐT keresek.

Évi fizetés 1000 kor., 120 kor. lakbér, 2 öl kemény fa, 50 kor. utiátalány, szorgalmához képest 400—800 kor. mellékjövedelem. Oklevél és a szerb nyelv birása, valamint teljes jártasság megkívánatik. Megválasztása valószínű. — Az állás azonnal elfoglalható.

GRANDJEÁN GÉZA, csontai jegyző.
321-33

Rózsák

5000 drb elsőrangú fajtisza, magastörzsű rózsát ajánlok olcsó árban,

60 cm.-től 250 cm. magasságban, jól begyökeresedve darabonként 60 fillértől 140 fillérig. Bokorrózsák 50—60 f. darabonként.

Csokrok, élő- és műkoszorúk a legfinomabb kivitelben, pontos és lelkiismeretes kiszolgálással, a legolcsóbb árakban.

Prohászka József,

333-10.1

kereskedelmi műkertész

Zombolya, (Torontálmegye.)

ÜGYVÉDJELÖLT

dr. Annau Ernő ügyvédi irodájába
Nagybecskereken joggyakorlatra
azonnal beléphet.

319-33

608/1909. sz. Szerbszentmárton község elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett Szerbszentmárton községi szülésznői állásra pályázat hirdetik.

Felhívtnak a pályázni szándékozó, hogy a törvényben előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal ellátva felszerelt kérvényeiket alólírott-hoz legkésőbb **f. évi április 15-ig** nyújtsák be, mivel a később beérkező vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Javadalmazás: előleges havi részletekben a községi pénztárból évi 240 korona készpénzfizetés és minden szülei eset után 2 kor. díj jár, kivéve az igazolt szegényeket, akiket ingyen tartozik kezelni.

Szerbszentmárton, 1909. évi márc. 24.

323-33

Nedelykovits,
jegyző.

NAGYBECSKEREKI TAKARÉKPÉNZTÁR

A „Korona“-szálló udvarában

mélykutat szándékozunk furatni.

Vállalkozók sziveskedjenek ajánlataikat 1909. április hó 15-éig benyújtani

a Nagybecskereki Takarékpénztár igazgatóságánál.

320-3.1

9603/1909. sz.

Torontálmegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törvényhatóságánál a VII. fizetési osztályba sorozott, az 1904: X. t.-c. szerinti évi kezdő fizetés és lakbérrel javadalmazott főügyész, továbbá az 1904: X. t.-c. szerinti évi kezdőfizetés és lakbérrel, valamint a vármegyei szabályrendelet szerinti irodaátalány és utiátalánnyal javadalmazott VIII. fizetési osztályba sorozott perjámosi főszolgabírói állás lévén betöltendő, úgy ezekre, valamint az ezen állások betöltésével netán megüresedő egyéb állásokra pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy a 125000/1902. sz. belügyminiszteri rendelet 4. §-a szerint szabályszerűen felszerelt a minősítést is kimutató pályázati kérvényeiket az ugyanazon szakasz szerinti módon nálam **folyó évi május 1-ig** nyújtsák be.

Nagybecskerek, 1909. évi márc. 31.

Jankó Ágoston,
alispán.

322-3.3

7 korona

egy pár női schewro félcipő
bármely formában

WEINBERGER K.

CIPÓRAKTÁRÁBAN

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Amerikai
női
cipők.

Amerikai
férfi
cipők.

Képes árjegyzék ingyen. :: Postai szétküldés utánvéttel.

Telefon 237.

266-x.11

Telefon 237.

1909. évi május hó 1-étől lesz kapható!

Magyar forrás. **Hugyhajtó és hugysavoldó** Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmú ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, hugykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327-100.2

2167/1909. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törökbecsei járásához tartozó Kumán községben lemondás folytán megüresedett s évi 1000 korona fizetéssel és 40 kor. utiátalánnyal javadalmazott **II. segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-cikk 6. §-ában, illetve az 1900: XX. t.-c. 3. §-ában meghatározott, képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi máj. 1-ig** adják be.

A választás napját később fogom meghatározni.

Törökbecse, 1909. évi március 30.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

329-3.1